

Textielverzorging
3de graad A-finaliteit
III-Tex-a

BRUSSEL

D/2024/13.758/343

Versie januari 2024

1 Inleiding

De uitrol van de modernisering secundair onderwijs gaat gepaard met een nieuwe generatie leerplannen. Leerplannen geven richting en laten ruimte. Ze faciliteren de inhoudelijke dynamiek en de continuïteit in een school en lerarenteam. Ze garanderen binnen het kader dat door de Vlaamse regering werd vastgelegd voldoende vrijheid voor schoolbesturen om het eigen pedagogisch project vorm te geven vanuit de eigen schoolcontext. Leerplannen zijn ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool. Ze versterken het eigenaarschap van scholen die d.m.v. eigen beleidskeuzes de vorming van leerlingen gestalte geven. Leerplannen laten ruimte voor het vakinhoudelijk en pedagogisch-didactisch meesterschap van de leraar, maar bieden ondersteuning waar nodig.

1.1 Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten

Leerplannen vertrekken vanuit het **vormingsconcept** van de katholieke dialoogschool. Ze laten toe om optimaal aan te sluiten bij het pedagogisch project van de school en de beleidsbeslissingen die de school neemt vanuit haar eigen visie op onderwijs (taalbeleid, evaluatiebeleid, zorgbeleid, ICT-beleid, kwaliteitsontwikkeling, keuze voor vakken en lessen ...).

Leerplannen ondersteunen **kwaliteitsontwikkeling**: het leerplanconcept spoort met kwaliteitsverwachtingen van het Referentiekader onderwijskwaliteit (ROK). Kwaliteitsontwikkeling volgt dan als vanzelfsprekend uit keuzes die de school maakt bij de implementatie van leerplannen.

Leerplannen faciliteren een **gerichte studiekeuze**. De leerplandoelen sluiten aan bij de verwachte competenties van leerlingen in een bepaald structuuronderdeel. De feedback en evaluatie bij de realisatie ervan beïnvloeden op een positieve manier de keuze van leerlingen na elke graad.

Leerplannen gaan uit van de **professionaliteit** van de leraar en het **eigenaarschap** van de school en het lerarenteam. Ze bieden voldoende ruimte voor eigen inhoudelijke keuzes en een eigen didactische aanpak van de leraar, het lerarenteam en de school.

Leerplannen borgen de **samenhang** in de vorming. Die samenhang betreft de verticale samenhang (de plaats van het leerplan in de opbouw van het curriculum) en de horizontale samenhang tussen vakken binnen structuuronderdelen en over structuuronderdelen heen. Leerplannen geven expliciet aan voor welke leerplandoelen van andere leerplannen in de school verdere afstemming mogelijk is. Op die manier faciliteren en stimuleren de leerplannen leraren om over de vakken heen samen te werken en van elkaar te leren. Een verwijzing van een leraar naar de lessen van een collega laat leerlingen niet alleen aanvoelen dat de verschillende vakken onderling samenhangen en dat ze over dezelfde werkelijkheid gaan, maar versterkt ook de mogelijkheden tot transfer.

1.2 De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs

De leerplannen vertrekken vanuit een gedeelde inspiratie die door middel van een vormingscirkel voorgesteld wordt. We 'lezen' de cirkel van buiten naar binnen.

- Een lerarenteam werkt in een katholieke dialoogschool die onderwijs verstrekt vanuit een **specifieke traditie**. Vanuit het eigen pedagogisch project kiezen leraren voor wat voor hen en hun school goed

onderwijs is. Ze wijzen leerlingen daarbij de weg en gebruiken daarvoor **wegwijzers**. Die zijn een inspiratiebron voor leraren en zorgen voor een Bijbelse 'drive' in hun onderwijs.

- De kwetsbaarheid van leerlingen ernstig nemen betekent dat elke leerling **beloftevol** is en alle leerkansen verdient. Die leerling is **uniek als persoon** maar ook **verbonden** met de klas, de school en de bredere samenleving. Scholen zijn **gastvrije plaatsen** waar leerlingen en leraren elkaar ontmoeten in diverse contexten. De leraar vormt zijn leerlingen vanuit een **genereuze** attitude, hij geeft om zijn leerlingen en hij houdt van zijn vak. Hij durft af en toe de gebaande paden verlaten en stimuleert de **verbeelding en creativiteit** van leerlingen. Zo zaait hij door zijn onderwijs de kiemen van een hoopvolle, **meer duurzame en meer rechtvaardige wereld**.
- Leraren vormen leerlingen door middel van leerinhouden die we groeperen in negen **vormingscomponenten**. De aaneengesloten cirkel van vormingscomponenten wijst erop dat vorming een geheel is en zich niet in schijfjes laat verdelen. Je kan onmogelijk over taal spreken zonder over cultuur bezig te zijn; wetenschap en techniek hebben een band met economie, wiskunde, geschiedenis ... Dwarsverbanden doorheen de vakken zijn belangrijk. De vormingscirkel vormt dan ook een dynamisch geheel van elkaar voortdurend beïnvloedende en versterkende componenten.
- Vorming is voor een leraar nooit te herleiden tot een cognitieve overdracht van inhouden. Zijn meesterschap en passie brengt een leraar ertoe om voor iedere leerling de juiste woorden en gebaren te zoeken om **de wereld te ontsluiten**. Hij introduceert leerlingen in de wereld waarvan hij houdt. Een leraar zorgt er bijvoorbeeld voor dat leerlingen kunnen worden gegrepen door de cultuur van het Frans of door het ambacht van een metselaar. Hij initieert leerlingen in een wereld en probeert hen zover te brengen dat ze er hun eigen weg in kunnen vinden.
- Een leraar vormt leerlingen als **individuele leraar**, maar werkt ook binnen **lerarenteams** en binnen een **beleid van de school**. Het Gemeenschappelijk funderend leerplan helpt daartoe. Het zorgt voor het fundament van heel de vorming dat gerealiseerd wordt in vakken, in projecten, in schoolbrede initiatieven of in een specifieke schoolcultuur.
- De uiteindelijke bedoeling is om **alle leerlingen** kwaliteitsvol te vormen. Leerlingen zijn dan ook het hart van de vormingscirkel, zij zijn het op wie we inzetten. Zij dragen onze hoop mee: de nieuwe generatie die een meer duurzame en meer rechtvaardige wereld zal creëren.

1.3 Ruimte voor leraren(teams) en scholen

De leraar als professional, als meester in zijn vak krijgt vrijheid om samen met zijn collega's vanuit de leerplannen aan de slag te gaan. Hij kan eigen accenten leggen en differentiëren vanuit zijn passie, expertise, het pedagogisch project van de school en de beginsituatie van zijn leerlingen.

De leerplandoelen zijn noch chronologisch, noch hiërarchisch geordend. Ze laten ruimte aan het lerarenteam en de individuele leraar om te bepalen welke leerplandoelen op welk moment worden samengenomen, om didactische werkvormen te kiezen, contexten te bepalen, eigen leerlijnen op te bouwen, vakoverschrijdend te werken, flexibel om te gaan met een indicatie van onderwijstijd.

1.4 Differentiatie

Om optimale leerkansen te bieden is [differentiëren](#) van belang in alle leerlingengroepen. Leerlingen voor wie dit leerplan is bestemd, behoren immers wel tot dezelfde doelgroep, maar bevinden zich niet noodzakelijk in dezelfde beginsituatie. Zij hebben een niet te onderschatten – maar soms sterk verschillende – bagage mee vanuit de onderliggende graad, de thuissituatie en vormen van informeel leren. Het is belangrijk om zicht te krijgen op die aanwezige kennis en vaardigheden en vanuit dat gegeven, soms gedifferentieerd, verder te bouwen. Positief en planmatig omgaan met verschillen tussen leerlingen verhoogt de motivatie, het welbevinden en de leerwinst voor elke leerling.

De leerplannen bieden kansen om te differentiëren door te verdiepen en te verbreden en door de leeromgeving aan te passen. Ze nodigen ook uit om te differentiëren in evaluatie.

Differentiatie door te verdiepen en te verbreden

Sommige leerlingen denken meer conceptueel en abstract. Andere leerlingen komen vanuit een meer concrete benadering sneller tot inzichtelijk denken. Variëren in abstractie spreekt leerlingen aan op hun capaciteiten en daagt hen uit om van daaruit te groeien.

Daarnaast bieden leerplannen kansen om de complexiteit van leerinhouden aan te passen. Dat kan door een complexere situatie te schetsen, een minder ingewikkelde bewerking of handeling voor te stellen, of door meer kennis of vaardigheden aan te bieden om leerlingen uit te dagen.

De ene context kan betekenisvol zijn voor een leerlingengroep, terwijl een andere context dan weer betekenisvoller kan zijn voor een andere leerlingengroep. Leerinhouden in verschillende contexten aanbrengen biedt kansen om leerlingen aan te spreken op hun interesses en daagt hen tegelijk uit om andere interesses te verkennen en zo hun horizon te verruimen.

In 'extra' wenken bij de leerplandoelen en in beperkte mate ook via keuzeleerplandoelen bieden we je inspiratie om te differentiëren door te verdiepen en te verbreden.

Differentiatie door de leeromgeving aan te passen

Doordachte variatie in werkvormen (groepswork, individueel, auditief, visueel, actief ...) vergroot de kans dat leerdoelen worden gerealiseerd door alle leerlingen. Het helpt hen bovendien ontdekken welke manieren van leren en informatie verwerken best bij hen passen.

De ene leerling kan snel of zelfstandig werken, de andere heeft meer tijd of begeleiding nodig. Variëren in de mate van ondersteuning, gericht aanbieden van hulpmiddelen (voorbeelden, schrijfkaders, stappenplannen ...) en meer of minder tijd geven, daagt leerlingen uit op hun niveau en tempo.

Leerlingen op hun niveau en vanuit eigen interesses laten werken kan door te differentiëren in product, bijvoorbeeld door leerlingen te laten kiezen tussen opdrachten die leiden tot verschillende eindproducten.

Het samenstellen van groepen kan een effectieve manier zijn om te differentiëren. Rekening houden met verschil in leerdoelen en leerlingenkenmerken laat leerlingen toe van en met elkaar te leren.

Technologie kan al die vormen van differentiatie ondersteunen. Zo kunnen leerlingen op hun maat werken met digitale leermiddelen zoals educatieve software of online oefenprogramma's.

Differentiatie in evaluatie

Tenslotte laten de leerplannen toe te differentiëren in [evaluatie](#) en feedback. Evalueren is beoordelen om te waarderen, krachtiger te maken en te sturen.

Na de afronding van een lessenreeks of na een langere periode gaan leraren door middel van summatieve evaluatie na waar leerlingen staan. De keuze van een evaluatie- en feedbackvorm is afhankelijk van de vooropgestelde doelen.

Formatieve evaluatie is geïntegreerd in het leerproces en gaat uit van een actieve betrokkenheid van leraar en leerling. Het zet leerlingen aan het denken over hun vorderingen en laat leraren toe om tijdens het leerproces effectieve feedback te geven. Door middel van formatieve evaluatie krijgen leraren een goed zicht op het leerproces van leerlingen zodat ze het verder gericht en waar nodig kunnen bijsturen. Het is bovendien een rijke bron voor leraren om te reflecteren over de eigen onderwijspraktijk en de eigen pedagogisch-didactische aanpak bij te sturen.

1.5 Opbouw van leerplannen

Elk leerplan is opgebouwd volgens een vaste structuur. Alle onderdelen maken inherent deel uit van het leerplan. Schoolbesturen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen die de leerplannen gebruiken, verbinden zich tot de realisatie van het gehele leerplan.

De **inleiding** licht het leerplanconcept toe en gaat dieper in op de visie op vorming, de ruimte voor leraren(teams) en scholen en de mogelijkheden tot differentiatie.

De **situering** geeft aan waarop het leerplan is gebaseerd en beschrijft de samenhang binnen de graad en met de onderliggende graad, en de plaats in de lessentabel.

In de **pedagogisch-didactische duiding** komen de inbedding in het vormingsconcept, de krachtlijnen, de opbouw, de leerlijnen, de aandachtspunten met o.m. nieuwe accenten van het leerplan aan bod.

De **leerplandoelen** zijn helder geformuleerd en geven aan wat van leerlingen wordt verwacht. Waar relevant geeft een opsomming of een afbakening (★) aan wat bij de realisatie van het leerplandoel aan bod moet komen. Ook pop-ups bevatten informatie die noodzakelijk is bij de realisatie van het leerplandoel. De leerplandoelen zijn gebaseerd op de minimumdoelen van de basisvorming, de specifieke minimumdoelen of de doelen die leiden naar een beroepskwalificatie. Indien een leerplandoel verder gaat, vind je een '+' bij het nummer van het leerplandoel. Al die leerplandoelen zijn verplicht te realiseren. In een aantal gevallen zijn keuzedoelen opgenomen; die leerplandoelen zijn weergegeven in een grijze kleur en het nummer van het leerplandoel wordt voorafgegaan door 'K'.

De leerplandoelen zijn ingedeeld in een aantal rubrieken. Bovenaan elke rubriek vind je de relevante minimumdoelen van de basisvorming, de specifieke minimumdoelen en/of doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties, afhankelijk van de finaliteit. Als leraar hoef je je die taal niet eigen te maken. Het volstaat dat je de leerplandoelen realiseert zoals opgenomen in het leerplan.

Waar relevant wordt de samenhang met andere leerplannen in dezelfde graad aangegeven, evenals de samenhang met de onderliggende graad.

'Duiding' bij een leerplandoel bevat een noodzakelijke toelichting bij het doel. In pedagogisch-didactische wenken vinden leraren inspiratie om met het leerplandoel aan de slag te gaan. Een rubriek 'extra' bij een leerplandoel biedt leraren inspiratie om verder te gaan dan wat het leerplandoel minimaal vraagt.

De **basisuitrusting** geeft aan welke materiële uitrusting vereist is om de leerplandoelen te kunnen realiseren.

Het **glossarium** bevat een overzicht van handelingswerkwoorden die in alle leerplannen van de graad als synoniem van elkaar worden gebruikt of meer toelichting nodig hebben.

De **concordantie** geeft aan welke leerplandoelen gerelateerd zijn aan bepaalde minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties.

2 Situering

2.1 Samenhang met de tweede graad

Het leerplan Textielverzorging van de derde graad bouwt in bepaalde mate verder op de leerplannen Moderealisatie en textielverzorging en Zorg en welzijn van de tweede graad A-finaliteit.

2.2 Plaats in de lessentabel

Het leerplan is gebaseerd op minimumdoelen van de basisvorming en op de beroepskwalificatie Operator textielverzorging.

Het is gericht op 32 graaduren en is bestemd voor de studierichtingen Textielverzorging en Aanloop textielverzorging dual (afhankelijk van de invulling van de schoolcomponent en de aanloopcomponent).

Een mogelijke verdeling van onderdelen over de derde graad: een evenwichtige verdeling van de leerplanonderdelen Ontvangst van goederen en voorbereiding en Onderhoud van de werkpost enerzijds en van Behandeling van het wasgoed en Afwerkingsproces anderzijds. Voor de basiscompetenties worden geen lesuren voorzien: zij komen geïntegreerd aan bod bij de andere doelen.

Het geheel van de algemene en specifieke vorming in elke studierichting vind je terug op de [PRO-pagina](#) met alle vakken en leerplannen die gelden per studierichting.

3 Pedagogisch-didactische duiding

3.1 Textielverzorging en het vormingsconcept

Het leerplan Textielverzorging is ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool.

In dit leerplan staan de natuurwetenschappelijke en technische vorming voorop. In industriële wasserijen gebeuren vele processen (gedeeltelijk) automatisch, maar moeten de machines wel worden geladen en ingesteld. De leerlingen leren de verschillende producten kennen die, aangepast aan het behandelingsproces, worden gebruikt. Zij zullen in contact komen met technologische ontwikkelingen die, afhankelijk van de context, een zeer verschillend karakter kunnen hebben. Daarbij komen zowel digitale realisaties als productkennis aan bod.

Sociale en communicatieve vorming zal de leerlingen helpen bij contact met klanten bij de ontvangst van de goederen. De ecologische invulling van de wegwijzer duurzaamheid kan in het leerplan de nodige aandacht krijgen door o.m. een kritische houding aan te nemen voor wat betreft een hele waaier aan (schadelijke) producten, aan energie- en waterbesparing.

De manier waarop de leerling in relatie zal treden met een zeer diverse waaier aan mensen op de werkvloer kan kansen bieden tot een unieke verbondenheid, waarbij soms ook kwetsbaarheid zal worden ervaren.

Uit die vormingscomponenten en wegwijzers zijn de krachtlijnen van het leerplan ontstaan.

3.2 Krachtlijnen

Inzicht verwerven in de diverse stappen bij de behandeling van kleding en linnen

De leerlingen staan stil bij elke stap, vanaf het aanleveren van het vuil wasgoed tot de opslag en aflevering van het behandelde wasgoed. Ze maken kennis met diverse partners bij de aanlevering van het vuile wasgoed. Ze leren de verschillende vervuilingen kennen en de noodzaak van een goede sortering van het wasgoed. Ze staan stil bij de verschillende vereisten bij de behandeling, afhankelijk van de bestemming van het textiel. Ze besteden eveneens aandacht aan duurzaamheidsprincipes in verband met waterverbruik, energiebesparing en met de gebruikte producten.

Doelgericht en efficiënt de taken van een operator textielverzorging uitvoeren

Er wordt gefocust op de concrete taken die de operators uitvoeren in diverse contexten van textielverzorging. De leerlingen voeren de diverse taken uit in de verschillende afdelingen van een wasserij. Ze besteden veel aandacht aan het kwaliteitsvol werken en dus ook aan de hygiëne en veiligheid. Ze ervaren de verschillen qua werkomstandigheden in de verschillende afdelingen en leren verantwoordelijkheid opnemen om het proces efficiënt te laten verlopen.

Doelgericht activiteiten ondersteunen

De leerlingen bewaken de veiligheid van de materialen, de infrastructuur en zichzelf zodat alle activiteiten veilig en vlot kunnen verlopen. Ze communiceren binnen de bedrijfscontext over de uitvoering van de taken en nemen de bijhorende administratieve taken voor hun rekening. Ze nemen verantwoordelijkheid op binnen de bedrijfseigen procedures.

3.3 Opbouw

Het leerplan is opgebouwd uit volgende leerplanonderdelen:

- Basiscompetenties
- Ontvangst van de goederen
- Voorbereiding en onderhoud werkpost
- Behandeling wasgoed
- Het afwerkingsproces

3.4 Leerlijnen

3.4.1 Samenhang met de tweede graad

Vanuit Moderealisatie en textielverzorging zullen leerlingen instromen die al kennis hebben van diverse weefsels en de mogelijkheden en beperkingen ervan voor wassen en strijken.

Vanuit Zorg en welzijn leerden de leerlingen om zorg te dragen voor wasgoed kledij en linnen binnen een huiselijke context.

3.4.2 Samenhang in de derde graad

In de richting Moderealisatie van de derde graad leren de leerlingen retoucheren. In dit leerplan leren de leerlingen kleding en linnen herstellen. Dat gaat veel minder ver dan het retoucheren van kleding. De samenhang is dus beperkt.

3.5 Aandachtspunten

Dit leerplan wordt opgebouwd vanuit de te bereiken beroepskwalificatie 'Operator textielverzorging'. De leerlingen zullen de competenties uit de beroepskwalificatie als beginnende beroepsbeoefenaar verwerven tegen het einde van de derde graad. Er zal worden gewerkt zowel binnen de context van industriële wasserijen als deze van droogkuis.

De basiscompetenties van dit leerplan komen geïntegreerd (en ook meermaals) aan bod in samenhang met de andere leerplandoelen.

De leerlingen die kiezen voor textielverzorging zullen vooral leren vanuit het 'doen'. Ze leren vanuit praktische en realistische situaties. Er is weinig aandacht voor theoretische kennis op zich. Ze voeren uit en passen toe. Door het geleidelijk aan opbouwen en herhalen maken de leerlingen progressie. De leerlingen reflecteren telkens opnieuw over het eigen handelen en kunnen van daaruit bijsturen.

Voor heel wat doelen zal de school moeten beroep doen op werkpleklers en uitwijken naar externe bedrijven om voldoende kwaliteitsvol en veilig alle aspecten van een professionele textielverzorging aan te leren. Zo is het bv. niet mogelijk om het droogkuisproces op school aan te leren. Ook plooi machines zijn te groot om op school aanwezig te zijn.

Verschillende vormen van werkpleklers kunnen een meerwaarde bieden voor de realisatie van dit leerplan en voor de voorbereiding op een vlotte overstap naar de arbeidsmarkt. Werkpleklers omvat een breed continuüm van leeractiviteiten die gericht zijn op het verwerven van algemene en beroepsgerichte competenties waarbij de arbeidssituatie de leeromgeving is. Het kan onder meer gaan om gesimuleerde werkomgevingen, observatie-activiteiten en leerlingenstages. De school heeft de ruimte om een beleid uit te stippelen over welke vormen van werkpleklers een plaats krijgen in de lespraktijk en met welk doel werkpleklers wordt ingezet.

3.6 Leerplanpagina

Wil je als gebruiker van dit leerplan op de hoogte blijven van inspirerend materiaal, achtergrond, professionalisering en lerarennetwerken, surf dan naar de [leerplanpagina](#).

4 Leerplandoelen

4.1 Basiscompetenties

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

BK 2 De leerlingen handelen kwaliteitsbewust. (LPD 5, 12)

BK 3 De leerlingen handelen economisch en duurzaam. (LPD 4, 17)

BK 4 De leerlingen handelen veilig, ergonomisch en hygiënisch. (LPD 1, 2, 3)

Kennis onderliggend aan de doelen die leiden tot BK

LPD 1 De leerlingen handelen hygiënisch met het oog op kwaliteitszorg.

Wenk: Veel aandacht zal gaan naar het belang van de organisatorische scheiding van vuil en proper wasgoed, zoals ook in LPD 7+ aan bod komt

Wenk: Soms moet er worden ontsmet, bv. bij de behandeling van wasgoed uit het operatiekwartier. Laat je leerlingen stilstaan bij het belang hiervan en de mogelijke gevolgen bij het niet correct uitvoeren van de procedures. Dit komt eveneens in LPD 12 aan bod.

Wenk: Blijf tot in de eindfase zorgvuldig en hygiënisch handelen. De verwachtingen van de klant zijn verschillend naargelang de sector. De criteria waaraan de kwaliteit van de textielverzorging moet voldoen, zijn verschillend bv. textiel van ziekenhuizen versus werkkledij, horeca ... Dit komt in LPD 6+ aan bod.

LPD 2 De leerlingen handelen veilig voor zichzelf en voor anderen, onder meer vanuit een risicoanalyse.

Wenk: Veilig handelen vertrekt vanuit risicoanalyse. De risicoanalyse vormt de basis van de wetgeving inzake preventie en veiligheid. Op basis daarvan zijn er preventiemaatregelen geldig die de leerlingen in acht nemen.

Wenk: De leerlingen komen in contact met heel wat verschillende apparatuur. Het is goed dat voldoende aandacht gaat naar het lezen en interpreteren van handleidingen, veiligheidsfiches en technische fiches. Je kan dit samen met LPD 11 bekijken.

Wenk: Hou rekening met de instructies, tips en pictogrammen die vermeld staan op de etiketten en op verpakking van de producten. De leerlingen lezen en interpreteren de informatie. (LPD 16)

Wenk: Bij strijken en stomen is er aandacht voor de hoge temperaturen, voor preventie en behandeling van brandwonden, voor veiligheid van de elektriciteit ... (LPD 20)

LPD 3 De leerlingen handelen ergonomisch.

Wenk: Je kan een aantal specifieke contexten aanbrengen waarbij de leerling ergonomische principes toepast en bijstuurt in functie van de situatie. Voorbeelden daarvan zijn heffen en tillen van zware bakken wasgoed, strijkhoogte en houding op elkaar afstemmen, het verplaatsen van pakketten en het gebruik van de juiste hulpmiddelen.

Wenk: De leerlingen verdiepen zich in het effect op de eigen gezondheid van die ergonomische maatregelen. Daarbij komen zowel de korte als de lange termijn aan bod. Je kan dit leerplandoel aanbieden in samenhang met veiligheid. (LPD 2)

LPD 4 De leerlingen handelen milieubewust, economisch en duurzaam rekening houdend met waterverbruik, gebruik van producten en energieverbruik.

Wenk: Het is goed om de leerlingen te sensibiliseren i.v.m. waterverbruik en

productenverbruik in relatie tot milieuaspecten. Dat is de reden waarom een VLAREM-regelgeving van toepassing is in deze sector.

Wenk: Sta open voor de trends bij het gebruik van biologisch afbreekbare wasproducten in huishoudelijke en industriële contexten. Laat de leerlingen niet alleen kennismaken met de verschillende mogelijkheden, maar stimuleer ze ook in het gebruik ervan. (LPD 16)

Wenk: Leer de leerlingen de voordelen kennen van het zuinig omspringen met water, energie en producten, zowel vanuit economisch als ecologisch standpunt.

LPD 5 De leerlingen reflecteren over het eigen handelen en sturen bij waar nodig.

Wenk: Je kan leerlingen laten reflecteren op basis van een aangereikt reflectiemodel. De leerlingen groeien in het verwoorden van die reflecties.

4.2 Ontvangst van de goederen

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

BK 1 De leerlingen werken in teamverband (organisatiecultuur, communicatie, procedures). (LPD 10)

BK 5 De leerlingen ontvangen, merken, identificeren (volgens soort artikels of klant ...) en sorteren het wasgoed volgens soort en kleur van de artikels en de aard van het textiel met inbegrip van het invullen van de relevante documenten. (LPD 9, 10)

Kennis onderliggend aan de doelen die leiden tot BK

a Courante software in functie van textielverzorging (LPD 10, 13)
e Kenmerken van weefsels en textielmaterialen (LPD 8)

LPD 6 + De leerlingen illustreren hoe het wasgoed op verschillende manieren wordt ontvangen.

- **interne linnendienst;**
- **ophaling bij bedrijven en specifieke transportkenmerken;**
- **binnenbrengen door klanten bij het onthaal.**

Wenk: Verken met de leerlingen heel diverse bedrijven waar beroepseigen textiel essentieel is. Je kan de aandacht vestigen op specialisatie door bedrijven (nichemarkten), zoals bv.

- Ziekenhuislinnen (bedlinnen, kleding van de patiënt, operatielinnen, werkkledij personeel, baby- en kinderkledij ...)
- Brandweer
- Uniformen
- Voeding/horecasector
- Interieurtextiel/tapijtreiniging
- Toepassingen van slim textiel
- ...

Wenk: Hou rekening met specifieke reglementeringen zoals aanbeveling inzake de behandeling van het linnen van verzorgingsinstellingen van de Hoge Gezondheidsraad. Er kunnen ook specifieke interne procedures van toepassing

zijn voor een aantal sectoren bv. de brandweer.

Wenk: De routes die worden gereden bij het ophalen/afleveren van het linnen hebben ook gevolgen voor de werking in de wasserijen. Bv. qua timing/ groepering ...

LPD 7 + De leerlingen illustreren de werking van een wasserij met inbegrip van kenmerken van de industriële wasserij en droogkuis.

Wenk: Je kan dit het beste via bedrijfsbezoeken of audiovisueel materiaal bekijken.

Wenk: Je kan best heel wat aandacht besteden aan de organisatorische scheiding van vuil en proper wasgoed. Daarbij gaat het eveneens over de ventilatie, de werkkledij van het personeel en het vermijden van contact van personeel uit de vuile en propere zone.

Wenk: Om een aantal reinigingsfactoren naar de leerlingen toe te duiden kan je de tool '[Sinner cirkel](#)' gebruiken (met onderscheidende factoren: chemie, mechanische kracht/beweging (arbeid), temperatuur en tijd).

LPD 8 De leerlingen identificeren diverse weefsels en textielmaterialen met oog op het correct sorteren van het wasgoed.

2de graad: II-MoTe-a LPD 5

Wenk: Veel aandacht gaat naar de textieletikettering: lezen, begrijpen en interpreteren van de symbolen voor textielonderhoud (wassen, bleken, drogen, strijken, professioneel reinigen). (ETITEX-GINETEX Belgium)

LPD 9 De leerlingen sorteren en controleren het wasgoed volgens

- **kenmerken van het wasgoed op basis van onderhouds- en textieletikettering;**
- **kleur;**
- **aard van vlekken of vervuiling.**

Wenk: Houd rekening met bedrijfsrichtlijnen. Bij het sorteren is het belangrijk dat je exact weet om welke vlekken het gaat om te bepalen of een voorbehandeling nodig is.

Wenk: Je kan leerlingen wijzen op de noodzaak om 'vreemde' voorwerpen te verwijderen.

LPD 10 De leerlingen ontvangen het wasgoed en voeren de nodige administratieve handelingen uit met behulp van courante software.

- ★ Klantgegevens en afspraken noteren
Stukken merken en identificeren
Communiceren met klant en afdelingsverantwoordelijken

Wenk: Vooral i.v.m. het droogkuisproces is communicatie noodzakelijk i.v.m. de technische mogelijkheden en de wensen van de klant. De afdelingsverantwoordelijke kan meer info geven i.v.m. het al dan niet lukken van de reiniging en de eventuele risico's eraan verbonden bv. bij delicate stoffen.

Wenk: Bij particulieren worden leveringsbonnen meegegeven. Soms is er een voorbehoud voor delicaat linnen (kans op schade) en wordt de klant gevraagd om te tekenen voor akkoord. Stel aan de klant de juiste vragen, bv. laat ze de vlek aanduiden.

Dit doel biedt de mogelijkheid om te werken aan communicatie met de klant, waarbij ook de rol van klantvriendelijkheid onder de aandacht komt.

Wenk: Bij het aanvaarden van het wasgoed besteed je voldoende aandacht aan het grondig bekijken van de staat van het wasgoed en het controleren op bestaande beschadigingen. Daarbij noteren de leerlingen en vullen al dan niet digitaal de bijhorende documenten aan. Ze gebruiken codes en symbolen. In de loop van het leerproces leren ze steeds meer codes en symbolen vanuit de diversiteit aan wasgoed dat wordt binnengebracht.

Wenk: De verschillende mogelijkheden voor het personaliseren van linnen en kleding. Bv. via streepjescode, via chip, opstrijken of innaaien van naambandje of handmatig borduren van initialen ... komen aan bod.

4.3 Voorbereiding en onderhoud van de werkpost

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

BK 2 De leerlingen handelen kwaliteitsbewust. (LPD 5, 12)

BK 4 De leerlingen handelen veilig, ergonomisch en hygiënisch. (LPD 1, 2, 3)

BK 12 De leerlingen onderhouden machines (reinigen van de filters, schoonmaken van de roosters ...) en desinfecteren het transportmateriaal (manden, karretjes en bakken ...). (LPD 12)

Kennis onderliggend aan de doelen die leiden tot BK

b Elementaire bediening van machines voor textielverzorging (LPD 11, 13)

f De globale werking en het elementaire onderhoud van machines voor textielverzorging (LPD 12)

h Ontsmettingsprocedures (LPD 12)

LPD 11 De leerlingen illustreren de werking van machines voor textielverzorging.

Wenk: Werk bij voorkeur aan de hand van concrete machines en vanuit de praktische mogelijkheden en beperkingen. Het is goed dat dit tegelijkertijd met het gebruik van die machines gebeurt.

Wenk: Het is zeer belangrijk dat de leerlingen leren waar de noodstop van de machines en de waterkraan zijn: zo kan snel worden ingegrepen bij problemen en kunnen panieksituaties worden voorkomen. Je kan dit behandelen samen met LPD 2.

LPD 12 De leerlingen bereiden de verschillende werkposten voor, voeren noodzakelijk onderhoud uit van machines en desinfecteren het transportmateriaal.

★ Machines: wasmachine, droogkuismachine, droogmachine, strijkapparatuur, plooiemachine

Duiding: De droogkuismachine is een 2-in-1-machine waarbij andere handelingen vereist zijn: bv. dagelijks onderhoud van de pluizenfilter en de speldenvanger. Een droogkuismachine is een gesloten systeem dat een groot volume inneemt. Dat kan dus nooit op school en zal op een werkplek moeten worden aangeleerd.

Wenk: Bij deze activiteiten behoort eveneens de controle van de waterkwaliteit, bv. het ijzergehalte, de waterhardheid ... Dat kan een eenvoudige visuele controle zijn, maar kan ook met strips ... Afwijkingen moeten worden gemeld.

Wenk: Soms moet het transportmateriaal (manden, karretjes en bakken) worden ontsmet (bv. bij besmet wasgoed uit ziekenhuizen en WZC). De leerlingen leren daarvoor best omgaan met ontsmettingsmiddelen.

4.4 De behandeling van het wasgoed

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

MD 06.12	De leerlingen ontwerpen een oplossing voor een probleem door wetenschappen, technologie of wiskunde geïntegreerd aan te wenden. (LPD 18)
BK 3	De leerlingen handelen economisch en duurzaam. (LPD 4, 17)
BK 6	De leerlingen verdelen het wasgoed volgens noodzaak of behoeften van de verschillende werkposten. (LPD 14)
BK 7	De leerlingen vullen de was-, droog- en plooimachines met wasgoed volgens hun capaciteit. (LPD 15)
BK 8	De leerlingen bereiden de was- of behandelingsproducten voor en doseren ze naargelang het soort wasgoed en de mate van vervuiling. (LPD 16)
BK 9	De leerlingen starten de was-, droog- en plooicyclus van de machines op, stoppen de machines aan het einde van de cyclus en laden de machines uit. (LPD 15)
BK 16	De leerlingen behandelen het wasgoed door het manueel chemisch te reinigen. (LPD 17)
BK 17	De leerlingen signaleren problemen in verband met de continuïteit van het behandelingsproces. (LPD 13)
BK 18	De leerlingen houden gegevens over het eigen productieproces (productiegegevens, voorraad, storingen ...) administratief bij met behulp van courante software in functie van textielverzorging. (LPD 13)

Kennis onderliggend aan de doelen die leiden tot BK

- a Courante software in functie van textielverzorging (LPD 10, 13)
- b Elementaire bediening van machines voor textielverzorging (LPD 11, 13)
- d Kenmerken van reinigingsproducten voor textiel (LPD 16, 17)

LPD 13 De leerlingen houden gegevens over het behandelingsproces en het productieproces bij met behulp van courante software en signaleren eventuele storingen.

Duiding: Voor de meeste bedrijven volstaat het dat de leerlingen de productiegegevens, het productieproces, de storingen en voorraadbeheer met courante programma's kunnen registreren.

Wenk: Er is een grote diversiteit op de werkvloer. Dat kan de communicatie bemoeilijken. Het is goed om de leerlingen hiermee te leren omgaan. Een van de hulpmiddelen die ter beschikking zijn, is het beeldwoordenboek in 10 talen. De leerlingen kunnen dit leren gebruiken. Er is ook een e-learnplatform in 4 talen beschikbaar.

LPD 14 De leerlingen verdelen het wasgoed volgens noodzaak of behoeften van de verschillende werkposten.

Wenk: Je kan de leerlingen laten toepassen wat vanuit via LPD 7+ en LPD 9 aan bod komt: de verschillende stappen in het proces en vanuit de kenmerken van het wasgoed.

Wenk: De leerlingen stellen zich vragen i.v.m. de voor- en nabehandelingen die al dan niet noodzakelijk zijn, de timing, de capaciteit van de verschillende werkposten/machines ...

LPD 15 De leerlingen bedienen de machines voor de was-, droog- en plooiencyclus:

- **vullen volgens de beladingscapaciteit;**
- **programma kiezen en opstarten;**
- **uitschakelen;**
- **uitladen.**

Duiding: Op de machines staat altijd de maximale beladingscapaciteit. Volgens de aard van het wasgoed zal de machine ook minder worden beladen, bv. delicaat wasgoed op de helft van de capaciteit. Het mangelen maakt soms automatisch deel uit van de droog- en plooiencyclus.

Wenk: De leerlingen kunnen leren hoe ze het wasgoed afwegen.

LPD 16 De leerlingen kiezen en doseren de behandelingsproducten naargelang

- **het soort wasgoed;**
- **de mate van vervuiling;**
- **de soort behandeling.**

Wenk: Inzicht in de kenmerken van het water en controle van de waterhardheid komt in LPD 12 aan bod.

Je focust best op de kenmerken van verschillende producten: inwekmmiddelen, voorwasmiddelen, hoofdwasmiddelen (enzymen, optisch wit ...), bleekmiddelen, wasverzachters. Door het veelvuldig toepassen verwerven de leerlingen hier inzicht in. Specifieke producten voor appreteren, stijven, waterdicht of waterafstotend maken, vuilafstotend maken worden onder de aandacht gebracht.

Wenk: Maak onderscheid tussen de diverse toepassingen in huishoudelijke en industriële situaties.

Wenk: Hou rekening met de instructies, tips en pictogrammen die vermeld staan op de etiketten/verpakking van de producten. De leerlingen lezen en interpreteren de informatie. (LPD 2)

Wenk: Soms moet de dosering worden berekend. Het is dan ook goed hier enkele oefeningen te voorzien. Verder leren de leerlingen ook wanneer ze zelf moeten berekenen of wanneer dit niet nodig is, bv. bij volledig automatische machines.

Wenk: Je sensibiliseert de leerlingen om duurzaam te handelen. Dat kan in samenhang met LPD 4 worden gezien.

LPD 17 De leerlingen ontvleken manueel kledij van particulieren met kennis van

- **chemische reiniging;**

- **gevaarsymbolen bij de producten;**
- **de 6 types productgroepen en hun toepassingen;**
- **economische en duurzame omgang met de producten.**

Duiding: Het ontvleken gebeurt bijna altijd in de droogkuisafdeling.

Wenk: Er is een zekere basiskennis van chemie noodzakelijk, waarbij je kan focussen op het onderscheid tussen zuren en basen, op solventen en op het herkennen en interpreteren van gevaarsymbolen. De 6 types productgroepen zijn bestemd voor het verwijderen van:

- eiwithoudende vlekken,
- looistofhoudende vlekken,
- suikerhoudende vlekken,
- zetmeelhoudende vlekken,
- vethoudende vlekken,
- kleurstofhoudende vlekken.

Wenk: Bij economisch en duurzaam omgaan met producten kan je denken aan: milieu, energie, waterbewust ...

Wenk: De leerlingen raadplegen altijd de veiligheidsfiches die bij de wasproducten horen. Ze zetten ook in op de bescherming van de eigen gezondheid door het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM).

Wenk: Je kan hier experimenteren met verschillende productgroepen in combinatie met verschillende textielgrondstoffen. Je kan de link leggen met LPD 18. Bij de concrete toepassing in de wasserij test je dit op de zoom indien mogelijk.

LPD 18 De leerlingen ontwerpen een oplossing voor een probleem door wetenschappen, technologie of wiskunde geïntegreerd aan te wenden binnen de context van textielverzorging.

2de graad: II-MoTe-a LPD 19

Wenk: Relevante deelvaardigheden die aan bod kunnen komen bij het ontwerpen van een oplossing:

- probleem analyseren en definiëren, opsplitsen in deelproblemen;
- oplossingsmethode bedenken, zoekstrategieën toepassen;
- criteria, vuistregels, stappenplan toepassen;
- mogelijke oplossingen bedenken, kiezen; uitwerken, testen, evalueren en bijsturen.

Wenk: Om dit leerplandoel te bereiken vertrek je van een specifieke context of situatie om een probleem op te lossen. Je kan inspelen op de actualiteit. Leerlingen zetten kennis en vaardigheden in door creatief denken: ze bedenken mogelijke oplossingen, wegen ze tegenover elkaar af en maken keuzes. Stappenplannen en zoekstrategieën kunnen dit proces ondersteunen maar vervangen het creatief denken niet. Een probleemoplossend proces verloopt systematisch maar mag niet worden voorgesteld als een uniforme methode die verloopt volgens een vast ritueel of recept. Er kan bv. worden geëxperimenteerd met de verschillende factoren van de [Sinner cirkel](#).

Wenk: De leerlingen kunnen creatieve oplossingen bedenken om duurzamer met water om te springen. Ze kunnen bv. nadenken over de vervuiling van het afvalwater en

hoe dit te verminderen. Ook kunnen ze zoeken naar mogelijkheden om het waterverbruik zelf te verminderen.

Wenk: Je kan een informatierijke omgeving voorzien waarin leerlingen vlot inspiratie kunnen verzamelen. Het is ook waardevol om tussentijdse resultaten te bespreken. Leerlingen kunnen hierbij ook feedback aan elkaar geven.

Wenk: Voorbeelden van problemen die leerlingen kunnen oplossen en die aansluiten bij andere leerplandoelen:

- black box: onbekende vlek determineren: stappenplan (eventueel met pc).
- opstellen van een stroomdiagram om veilig te sorteren en behandelen;
- kiezen en doseren van chemische stoffen om een vlek te verwijderen op een welbepaald weefsel/vezel;
- gebruiksmogelijkheden van verschillende producten met elkaar vergelijken in functie van een specifieke probleemstelling rekening houdend met gebruikersinformatie, concentratie en dosering;
- Zoeken naar middelen die biogebaseerd zijn, biodegradeerbaar zijn of een combinatie van beiden (herkomst en duurzaamheid van stoffen).

Wenk: Dit leerplandoel staat niet op zich, maar wordt steeds in samenhang met een ander inhoudelijk leerplandoel behandeld.

4.5 Het afwerkingsproces

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

BK 10	De leerlingen controleren het uitzicht van het behandelde wasgoed, identificeren beschadigde artikels en halen ze eruit. (LPD 19)
BK 11	De leerlingen maken het behandelde wasgoed klaar en pakken het in met inbegrip van het toevoegen van de relevante documenten. (LPD 23)
BK 13	De leerlingen behandelen het wasgoed: manueel plooien, manueel strijken, persen. (LPD 20)
BK 14	De leerlingen ordenen het wasgoed op klerenstandaards of rekken en bergen het op. (LPD 22)
BK 15	De leerlingen herstellen kleding en linnen. (LPD 21)

Kennis onderliggend aan de doelen die leiden tot BK

c Hersteltechnieken van textiel (LPD 21)

LPD 19 De leerlingen controleren het uitzicht van het wasgoed, identificeren beschadigde of afwijkende artikelen en plaatsen ze bij de passende werkpost.

Wenk: Het kan nodig zijn dat er problemen worden gesignaleerd i.v.m. de continuïteit van het proces.

Wenk: Dit kan eveneens het moment zijn waarbij leerlingen kunnen reflecteren over hun eigen werkproces.

LPD 20 De leerlingen plooien, stomen, strijken manueel en persen indien nodig.

Wenk: In de droogkuisafdeling gebeuren deze handelingen op individuele kledingstukken. Laat de leerlingen hiervoor kennismaken met verschillende stoom- en strijkapparatuur.

LPD 21 De leerlingen herstellen kleding en linnen.

- ★ Scheuren, gaten en zomen herstellen
- Knopen vastzetten
- Losse draadjes en lussen wegwerken

2de graad: II-MoTe-a LPD 18

LPD 22 De leerlingen ordenen het wasgoed op klerenstandaards of rekken en bergen het op.

Wenk: Je gaat uit van procedures binnen het bedrijf en de verwachtingen van de klant.

LPD 23 De leerlingen maken het afgewerkte wasgoed klaar voor verdeling volgens de wensen van de klant en voegen de relevante documenten toe.

Duiding: Elke eindklant kan aangeven op welke manier hij of zij het wasgoed terug geleverd wil krijgen:

- ophangen;
- verpakken;
- stapelen;
- groeperen.

Duiding: Documenten: (digitale) leveringsbonnen met omschrijving en hoeveelheid van de levering en eventuele bemerkingen.

Wenk: Vele van deze processen gebeuren (gedeeltelijk) automatisch. Het is goed dat de leerlingen hiermee kennismaken en bv. ook vaststellen dat er soms fouten gebeuren en dat ze leren hoe die op te lossen (eindcontrole).

5 Lexicon

Appreteren

Appreteren is een textielbewerking om het textiel een aantrekkelijk en vooral glanzend uiterlijk te geven.

Interne linnendienst

De interne linnendienst is de afdeling, binnen een bedrijf of organisatie die zorgt voor aanschaf en onderhoud van alle textiel dat door de instelling wordt gebruikt, bv. in woonzorgcentra, ziekenhuizen ...

Mangel

De mangel is een grote strijkmachine voor platgoed.

Sinner cirkel

De cirkel van Sinner is een van de basisconcepten van professioneel reinigen en bestaat uit 4 elementen: chemie, mechanische kracht/beweging (arbeid), temperatuur en tijd. Elke individuele factor heeft invloed op de overige drie. Wordt een factor groter of kleiner, dan moet dit worden gecorrigeerd door de andere factoren. Dit model werd ontwikkeld door de Duitse chemicus Herbert Sinner in 1959.

6 Basisuitrusting

Basisuitrusting verwijst naar de infrastructuur en het (didactisch) materiaal die beschikbaar moeten zijn voor de realisatie van de leerplandoelen.

Om de leerplandoelen te realiseren dient de school minimaal de hierna beschreven infrastructuur en materiële en didactische uitrusting ter beschikking te stellen die beantwoordt aan de reglementaire eisen op het vlak van veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie en milieu. Specifieke benodigde infrastructuur of uitrusting hoeft niet noodzakelijk beschikbaar te zijn op school. Beschikbaarheid op de werkplek of een andere externe locatie kan volstaan. We adviseren de school om de grootte van de klasgroep en de beschikbare infrastructuur en uitrusting op elkaar af te stemmen.

6.1 Infrastructuur

- **Een multifunctioneel lokaal** voor voorbereidend werk, kennisverwerving en reflectie:
 - dat qua grootte, akoestiek en inrichting geschikt is om een aantal communicatieve werkvormen te organiseren, zoals onthaal, aanleveren en afleveren van het wasgoed;
 - met een (draagbare) computer waarop de nodige software en audiovisueel materiaal kwaliteitsvol werkt en die met internet verbonden is;
 - met de mogelijkheid om (bewegend beeld) kwaliteitsvol te projecteren;
 - met de mogelijkheid om geluid kwaliteitsvol weer te geven;
 - met de mogelijkheid om draadloos internet te raadplegen met een aanvaardbare snelheid;
 - met toegang tot (mobile) devices voor leerlingen.
- **Een atelier**
 - voor wassen, strijken, drogen, plooiën;
 - met stockageruimte voor vuil en proper wasgoed;
 - met voorzieningen voor aan – en afvoer van water;
 - met veilige elektriciteitsvoorzieningen aangepast aan het machinepark;
 - met een afzuigstelsel of ventilatie, enkel indien nodig.

Om kennis en vaardigheden geïntegreerd aan te reiken en het procesmatig werken te versterken is een goed uitgerust atelier noodzakelijk waarbij de ruimte voor het aanleren van vaardigheden en het multifunctioneel lokaal één geheel kan vormen of dicht bij elkaar gelegen zijn.

Voor heel wat leerplandoelen zal de school moeten een beroep doen op werkplekleren en uitwijken naar externe bedrijven om voldoende kwaliteitsvol en veilig alle aspecten van een professionele textielverzorging aan te leren.

6.2 Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen

Voor het realiseren van de leerplandoelen is nodig:

- diverse wasmachines en droogmachines aangepast aan de te verwerken volumes;
- semi-professionele stoom- en strijkapparatuur;
- ergonomische sorteerbakken;
- kledingrekken en kapstokken;
- stapelplaats;
- naaimachines;

- een groot assortiment aan textielmaterialen waarmee kan worden geëxperimenteerd binnen de schoolse context;
- diverse producten voor controle (waterhardheid, kenmerken van middelen en materialen);
- diverse producten voor onderhoud van de machines;
- diverse behandelingsproducten; steeds rekening houdend met de veiligheid (bv. op slot opbergen);
- veiligheidsvoorschriften bij elk apparaat;
- tabel textielonderhoud en symbolen (ETITEX-GINETEX BELGIUM) zichtbaar in het vaklokaal.

Het aanwezige materiaal is voldoende voor de grootte van de klasgroep.

6.3 Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken

Om de leerplandoelen te realiseren beschikt elke leerling minimaal over onderstaand materiaal. De school bespreekt in de schoolraad wie (de school of de leerling) voor dat materiaal zorgt. De school houdt daarbij uitdrukkelijk rekening met gelijke kansen voor alle leerlingen.

- Persoonlijke beschermingsmiddelen volgens de doelen waaraan gewerkt wordt.

7 Glossarium

In het glossarium vind je synoniemen voor en een toelichting bij een aantal handelingswerkwoorden die je terugvindt in leerplandoelen en (specifieke) minimumdoelen van verschillende graden.

Handelingswerkwoord	Synoniem	Toelichting
Analyseren		Verbanden zoeken tussen gegeven data en een (eigen) besluit trekken
Beargumenteren	Verklaren	Motiveren, uitleggen waarom
Beoordelen	Evalueren	Een gemotiveerd waardeoordeel geven
Berekenen	Berekeningen uitvoeren	
Berekeningen uitvoeren	Berekenen	
Beschrijven	Toelichten, uitleggen	
Betekenis geven aan	Interpreteren	
Een (...) cyclus doorlopen	Een (...) proces doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Een (...) proces doorlopen	Een (...) cyclus doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Evalueren	Beoordelen	
Gebruiken	Hanteren, inzetten, toepassen	
Hanteren	Gebruiken, inzetten, toepassen	
Identificeren		Benoemen; aangeven met woorden, beelden ...
Illustreren		Beschrijven (toelichten, uitleggen) aan de hand van voorbeelden

In dialoog gaan over	In interactie gaan over	
In interactie gaan over	In dialoog gaan over	
Interpreteren	Betekenis geven aan	
Inzetten	Gebruiken, hanteren, toepassen	
Kritisch omgaan met	Kritisch gebruiken	
Kwantificeren		Beredeneren door gebruik te maken van verbanden, formules, vergelijkingen ...
Onderzoeken	Onderzoek voeren	Verbanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken
Onderzoek voeren	Onderzoeken	Verbanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken
Reflecteren over		Kritisch nadenken over en argumenten afwegen zoals in een dialoog, een gedachtewisseling, een paper
Testen	Toetsen	
Toelichten	Beschrijven, uitleggen	
Toepassen	Gebruiken, hanteren, inzetten	
Toetsen	Testen	
Uitleggen	Beschrijven, toelichten	
Verklaren	Beargumenteren	Motiveren, uitleggen waarom

8 Concordantie

De concordantietabel geeft duidelijk aan welke leerplandoelen de minimumdoelen (MD) of de doelen die leiden naar één of meer beroepskwalificaties (BK) realiseren.

Leerplandoel	Minimumdoelen of doelen die leiden naar één of meer beroepskwalificaties
1	BK 4
2	BK 4; BK g
3	BK 4
4	BK 3
5	BK 2
6	-
7	-
8	BK e

9	BK 5
10	BK 1; BK 5; BK a
11	BK b
12	BK 2; BK 12; BK f; BK h
13	BK 17; BK 18; BK a; BK b
14	BK 6
15	BK 7; BK 9
16	BK 8; BK d
17	BK 3; BK 16; BK d
18	MD 06.12
19	BK 10
20	BK 13
21	BK 15; BK c
22	BK 14
23	BK 11

8.1 Minimumdoelen

- 06.12 De leerlingen ontwerpen een oplossing voor een probleem door wetenschappen, technologie of wiskunde geïntegreerd aan te wenden. -
 Voetnoot:
 Rekening houdend met concepten van de derde graad en de context waarin dit minimumdoel aan bod komt.

8.2 Doelen die leiden naar één of meer beroepskwalificaties

1. De leerlingen werken in teamverband (organisatiecultuur, communicatie, procedures).
2. De leerlingen handelen kwaliteitsbewust.
3. De leerlingen handelen economisch en duurzaam.
4. De leerlingen handelen veilig, ergonomisch en hygiënisch.
5. De leerlingen ontvangen, merken, identificeren (volgens soort artikels of klant ...) en sorteren het wasgoed volgens soort en kleur van de artikels en de aard van het textiel met inbegrip van het invullen van de relevante documenten.
6. De leerlingen verdelen het wasgoed volgens noodzaak of behoeften van de verschillende werkposten.

7. De leerlingen vullen de was-, droog- en plooi machines met wasgoed volgens hun capaciteit.
8. De leerlingen bereiden de was- of behandelingsproducten voor en doseren ze naargelang het soort wasgoed en de mate van vervuiling.
9. De leerlingen starten de was-, droog- en plooi cyclus van de machines op, stoppen de machines aan het einde van de cyclus en laden de machines uit.
10. De leerlingen controleren het uitzicht van het behandelde wasgoed, identificeren beschadigde artikels en halen ze eruit.
11. De leerlingen maken het behandelde wasgoed klaar en pakken het in met inbegrip van het toevoegen van de relevante documenten.
12. De leerlingen onderhouden machines (reinigen van de filters, schoonmaken van de roosters ...) en desinfecteren het transportmateriaal (manden, karretjes en bakken ...).
13. De leerlingen behandelen het wasgoed: manueel plooi en, manueel strijken, persen.
14. De leerlingen ordenen het wasgoed op klerenstandaards of rekken en bergen het op.
15. De leerlingen herstellen kleding en linnen.
16. De leerlingen behandelen het wasgoed door het manueel chemisch te reinigen.
17. De leerlingen signaleren problemen in verband met de continuïteit van het behandelingsproces.
18. De leerlingen houden gegevens over het eigen productieproces (productiegegevens, voorraad, storingen ...) administratief bij met behulp van courante software in functie van textielverzorging.

Aanvullende onderliggende kennis

De opgenomen kennis staat steeds in functie van de specifieke vorming van deze studierichting.

- a. Courante software in functie van textielverzorging
- b. Elementaire bediening van machines voor textielverzorging
- c. Herstell technieken van textiel
- d. Kenmerken van reinigingsproducten voor textiel
- e. Kenmerken van weefsels en textielmaterialen
- f. De globale werking en het elementaire onderhoud van machines voor textielverzorging
- g. Risicoanalyse voor de textielverzorging
- h. Ontsmettingsprocedures

Inhoud

1	Inleiding.....	2
2	Situering	6
2.1	Samenhang met de tweede graad	6
2.2	Plaats in de lessentabel.....	6
3	Pedagogisch-didactische duiding	6
3.1	Textielverzorging en het vormingsconcept.....	6
3.2	Krachtlijnen	6
3.3	Opbouw.....	7
3.4	Leerlijnen.....	7
3.4.1	Samenhang met de tweede graad	7
3.4.2	Samenhang in de derde graad	7
3.5	Aandachtspunten	8
3.6	Leerplanpagina.....	8
4	Leerplandoelen	8
4.1	Basiscompetenties	8
4.2	Ontvangst van de goederen.....	10
4.3	Voorbereiding en onderhoud van de werkpost.....	12
4.4	De behandeling van het wasgoed.....	13
4.5	Het afwerkingsproces	16
5	Lexicon	17
6	Basisuitrusting	18
6.1	Infrastructuur	18
6.2	Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen.....	18
6.3	Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken	19
7	Glossarium.....	19
8	Concordantie	20
8.1	Minimumdoelen.....	21
8.2	Doelen die leiden naar één of meer beroepskwalificaties	21